

Γιὰ τὴν ὥρα ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ ἡσυχία καὶ δὲν ἀ-
ξίζει νὰ σὲ πολυκουράζω μὲ τίς κουβέντες μου.

Φίλησέ μου τὴν ἀγγονούλα μου γλυκὰ γλυκὰ
κι ἅμα μοῦ δυναμώτει λίγο, γράψε μου. Ὁ κύρ Ντ-
κος ἂς ἀφίσει τὴν τεμπελιά του καταμέρος κι ἂς
μοῦ γράφει συχνότερα, τουλάχιστο τώρα πού δὲν
μπορεῖς ἐσύ.

Σὰς γλυκοφιλῶ καὶ τοὺς τρεῖς

Ἡ μανούλα σου
ΕΓΓΕΙΡΙΑ

ΒΡΗΚΕΣΙ....

Ἄλλον ἄφησες γιὰ μένα

Μαριγούλα ντροπολή!

Σ' εἶχε κακομαθημένα,

Σιλάβος σου καὶ πιδ πολὺ.

Τώρα θές νὰ καταλάβω

Πῶς δική μου Μαριγώ

Ξέρε ἀπὸ ἄντρες. Μωρὲ μπεάβο!

Ἀμ' ἄλληνη ἄφησε κ' ἐγώ!

ΒΑΣΗ—ΔΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἑντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέ-
σεις εἰς τραπεζικὰ γράμματα καὶ εἰς χρυσὸν,
ἔτοις εἰς φράγκα καὶ λίρας, στερεῖντας ἀποδοτέας εἰς
ὁρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκεῖς.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν
πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς δ' ἐγένετο ἡ
κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὅπως (chèque)
ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογίου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πλη-
ρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰ-
τήσῃ τοῦ καταθέτου ἐν ταῖς ὑποκαταστάσεσιν τῆς
Τραπέζης.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1	1/2	τοῖς	οἷο	κατ' ἔτος	διὰ	καταθέσεις	6	μην.
2		"	"	"	"	"	1	ἐτ.
2	1/2	"	"	"	"	"	2	ἐτ.
3		"	"	"	"	"	4	ἐτ.
4		"	"	"	"	"	5	ἐτ.

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδον-
ται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαί ἢ ἀνών-
υμοι.

σάν τὴν κότα;

— Ἀλήθεια — εἶπ' ὁ Θόδωρος — κι ὁ κόκορας,
κυρὰ Σταθαινα, κακαρίζε: σάν κότα, δὲν εἶναι τὸ
λοιπὸ παράξενο νὰ λαλήσῃ κι αὐτὴ σάν πετεινός!
οὐ εἶν' αὐτὲς οἱ γρουσουζίες, δὲν τὸ νοιώθω!

— Μωρ' δὲν τ' ἀκούω γὼ αὐτὰ μόν' κάλλιο νὰ
φάῃ τὸ κεφάλι τῆς παρὰ νάχου γὼ τρομάρες!

— Κοίταξε, καλὰ, μάννα, εἶπ' ἡ Μαριώ κατα-
κόκκινη ἀπ' τὴ φούρκα τῆς, μὴ μ' πειράξῃς τὸ πλῆ,
μὴν τύχη καὶ μ' πάθῃ τίποτε, γιατί θάρρωσθήσω!
Νά, ξέρε το, θάρρωσθήσω νὰ πεθάνω!

— Δάγκωσ' τάχειλι σ' ἀρὴ παλαθὴ!

Πάνω στὴν ὥρα βγήκ' ὅζω κι ὁ Γιάννης μὲ τὴν
πουκαμίσαν του, νυσταγμένους ἀκόμα καὶ μαχμουρ-
λῆς, ὅπως ἔλεγ' ὁ Κώστας. Τόχαν αὐτὸ τὸ κακὸ κι
ὁ Γιάννης κ' ἡ μάννα του μ' ὅλες τους τίς εὐγέ-
νειες. Σάν ξυπνοῦσανε ζαρώναν τὰ φρύδια τους καὶ
κρεμοῦσανε τὰ μούτρα, κ' ἔλεγε κανεὶς πῶς ὁλος ὁ
κόσμος τοὺς χρωσταίει! Ἐπρεπε νὰ πλυθοῦνε, νὰ
πιοῦν τὸν καφέ τους, γιὰ νὰ ξεζαλιστοῦν καὶ νὰ
κάνουνε κέφι, λὲς καὶ Τουρκοκρατοῦσανε!... Ἡ Μα-
ριώ, μόλις τὸν εἶδε, ἔτρεξε κοντὰ του μὲ προθυμία
καὶ μαζὶ μ' αὐτὴ κ' ἡ κότα, σὰ νὰ προσμένανε κ'
οἱ δύο τὴν προστασία του...

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 8. — Γιὰ τίς Ἐπαρχίας Δρ. 7

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. Χρ. 10.

Γιὰ τίς Ἐπαρχίας δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 Δρ. τὴν τρι-
μήναι) συνδρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἂν δὲ στείλει μπροστὰ
τὴ συνδρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια,
Εθν. Τράπεζα, Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχί-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδε-
ρόδρομου (Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ.
Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλὴ).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἡ Κρήτη — Σκουριασμένα ὀπλα — Κάπιο
τραγουδι λησμονημένο — Ἐπιμελητεία —
Οἱ χωριάτες — Μ' ἓνα ἄλλο ταξιδάκι...

Ἡ ΚΡΗΤΗ κήρυξε τὴν ἑνωσὴ της μὲ τὴν
Ἑλλάδα. Ὅσο κι ἂν ἀναγαλλιᾷται ἡ ψυχὴ
κάθε Ρωμοῦ κι ὅσο κι ἂν λαχταράει νὰ δῇ
τούτῃ τὴ φορὰ ἐπιτέλους σαρκωμένο τὸ Κρη-
τικὸ ὄνειρο, στηλώνεται μπροστὰ μας κάπιο
σκιάχτρο πὸν τὸ λένε Διπλωματία καὶ ρήγναι
κάδους νερὸ στὸ κρασί τοῦ ἐνθουσιασμοῦ.

Γιατὶ πρέπει νὰ συμφέρει καὶ στὴν Ἑὐρω-
παϊκὴ διπλωματία αὐτὴ ἡ ἑνωσις, κι ὁ καιρὸς
θὰν τὸ δείξει ἂν συμφέρει κι ἂν θὰ γίνει. Ἀν
σὲ τέτοιες περιστάσεις λογαριαζότανε μοναχὰ ἡ
παλικαριὰ καὶ ἡ ἀσβεστὴ λαχτάρα ἐνὸς λαοῦ
γιὰ τὴν ἐθνικὴν του ἀποκατάστασι, ἡ Κρήτη
θὰ πρεπε νᾶναι ἀπὸ χρόνια ἐνωμένη μὲ τὴν
Ἑλλάδα, γιατί ἡ ἐθνικὴ ἰδέα ἔχει θεριέψει
πιά μέσα στὴ λιονταρία ψυχὴ τοῦ Κρητικοῦ
λαοῦ, ποτισμένη μὲ ποταμούς αἷμα, καὶ κι
νώντας τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴ συγκίνηση. Μόνον ἡ
Διπλωματία δὲ συγκινήθηκε ἀκόμα, γιατί ἡ
Διπλωματία δὲν ἔχει ψυχὴ· ἔχει συμφέροντα.
Κι ὁ Θεὸς νὰ δώσει τούτῃ τὴ φορὰ τὰ συμφέ-
ροντά της νὰ ταιριάζουνε μὲ τοὺς πόθους ὁλο-
νῶνε μας καὶ ἡ ἡρωικὰ Κρήτη νὰ κερδίσει τὸ
βραβεῖο τῆς ἀσύνκριτης παλικαριᾶς της.

Παίρονοντας τὴν Κρήτη ἡ Ἑλλάδα δὲ με-
γαλώνει μοναχὰ τὴν περιοχὴ της καὶ τὸν πλη-

θυσμὸ της παίρνει καὶ κάτι ἄλλο, σπουδαιώ-
τερο, καινούριο αἷμα, καινούρια δὴναμη — αἷμα
ἀγνὸ καὶ δὴναμη λεβέντικη, πὸν ἂν τὸ κατα-
φέρει καὶ τὰ μεταχειρισεῖ καλὰ θὰ δῇ καὶ τὸ
δικὸ της αἷμα νὰ γερεῖ καὶ τὴ δὴναμη νὰ ξα-
νανιώνει, κ' ἔτσι θὰ μπορέσει κι αὐτὴ μιὰ μέ-
ρα νὰ γιορτάσει τὸν ἀληθινὸ της ξαναγεννημὸ.

*

Αἱ Αἰήτοιοι κύριοι, καλὰ θὰ κάνετε νὰ πάψετε νὰ βρί-
ζετε τοὺς Βουλγάρους εἰς ἐφημερίδας σας. Δὲν ταιριάζει,
καὶ μάλιστα τώρα πού οἱ Βούλγαροι τὰ μπλέξανε μὲ τοὺς
Τούρκους, νὰ παρουσιάζομαστε ἡ ἀρεντιά μας καὶ νὰ βρίζου-
με, ἐπειδὴ τάχα οἱ Τούρκοι εἶναι φίλοι μας καὶ οἱ Βούλγα-
ροι ὀχτροί μας.

Τίποτ' ἄλλο ἔχετε νὰ κάμετε; Κάντε το. Τίποτ' ἄλλο
ἔχετε νὰ δώσετε στοὺς φίλους μας; Δώστε το. Ὅχι ὅμως
παπαρόδες καὶ βρισιές. Γιατὶ θὰ γελοῦν καὶ οἱ Τούρκοι μαζί
μας. Φανταστῆτε συμμαχία (γιατὶ κάτι τέτιο σκαρώσανε
κιάσκας οἱ πατριωτικὲς ἐφημερίδες μας) πὸν ὁ ἓνας σύμμα-
χος νὰ παρατάξῃ στρατοὺς καὶ κανόνια κι ὁ ἄλλος σύμμα-
χος νὰ παρατάξῃ βρισιές. Μὰ τέτια συμμαχία δὲν τὴ χρει-
ζονται οἱ Τούρκοι, ἀφοῦ κι αὐτοί, τζάνουμ, γλώσσα ἔ-
χουν καὶ μποροῦνε νὰ βρίζουνε.

Κι ὅμως οἱ Τούρκικες ἐφημερίδες ἡ δὲ βρίζουν καθόλου
τοὺς Βουλγάρους ἡ τοὺς βρίζουνε λιγώτερο ἀπὸ τίς Ρω-
μαίτικες. Καὶ τοὺς Τούρκους τοὺς βρίζαμε στὰ 97 κι ὅμως
οἱ βρισιές μας δὲν τοὺς ἐμπόδισαν νὰ μᾶς φέρουν κυνη-
γώντας ἱσάμε τὴ Λαρκία. Μιὰ λοιπὸν καὶ τὰ τέτια ὀπλα μας
σκουριάσανε, ἂς τὰρίσουμε εἰς ἀποθήκας γι' ἀχρηστο ὕλι-
κὸ πολέμου.

*

Οἱ ΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ἀπὸ τώρα ἀκονίζουνε.... τὴ γλώσσα
τους γιὰ τὸν Τουρκοβουλγαρικὸ πόλεμο. Ἀ, μωρε, καὶ τί
ἔχει νὰ γίνῃ ἂν ἀρχινήσει αὐτὸς ὁ πόλεμος! Τὰ μαρμαρέ-
νια τραπέζια τοῦ Ζαχαράτου καρτεροῦνε τοὺς στρατηγούς
πού θὰ καταστρώσουν πᾶνον τους τὰ πολεμικά τους σκέ-
δια καὶ οἱ δρόμοι τῆς Ἀθήνας ἀπὸ τώρα ἐτοιμάζονται νὰ
δεχοῦνε τοὺς ζητωπόλεμους.

Ἔχουν ὅμως καὶ κάπια σοβαρὴ ἀνυσυχία οἱ πατριώ-
τες. Πάλι βρεθήκαμε ἀπροετοιμαστοὶ γιὰ πόλεμο. Κ' ἔτσι
τὸ παθαίνουμε πάντα.

Γι' αὐτὸ κ' ἐθνικὸς μας τραγουδὶ πρέπει καὶ μᾶς ἀξίζει
νᾶναι τὸ περίφημο στιχάκι πὸν βγήκε στὰ 78, στὴν ἐποχὴ
τοῦ Ρουσοτούρκικο πολέμου, καὶ τραγουδιότανε στοὺς δρό-
μους τῆς Ἀθήνας:

Στάσου, βρε Τούρκε, νὰ ἐτοιμαστοῦμε,
νὰ δῆς οἱ Ἕλληνες πῶς πολεμοῦμε!

Στὰ 78 παρακαλύδαμε, ἦ, σωστότερο, διατάξαμε τοὺς
Τούρκους νὰ μᾶς περιμένουνε. Στὰ 908 διατάξαμε τοὺς
Βουλγάρους. Μὰ δὲ θὰ βρεθεῖν ἐπιτέλους ὅλοι αὐτοὶ νὰ
μᾶς περιμένουνε μὲ σκαρφημένα τὰ χεῖρά;

*

μαζί. Δὲν ξέρω τί ἀνθρώποι εἶπατε, ἄλλα λίτε τὸ
βράδυ κι ἄλλα καίτε τὸ πρωῒ...

— Στάσου, βρε ἀδερφέ! Ποιὸς σοῦπε πῶς δὲ
θὰ πᾶμε;

— Ξέρω καὶ γὼ! Δὲ σὲ βλέπω πολὺ πρόθυμο.

— Ἐλα, κύρ Γιάννη, νὰ νικήσῃς...

Ἡ Μαριώ τοῦχουσε νερὸ μπόλιας στὸ κεφάλι,
κατὰ τὴ συνήθεια του, νὰ σφύρουν οἱ καπνοί, τοῦδω-
σε τὴ μπόλια νὰ σφουγγιστῇ κ' ἔτρεξε νὰ ψῆσῃ τὴν
καφί. Ὁ Γιάννης, πῆγε καὶ χτενίστηκε, ντύθηκε κ'
ἔκατσε μὲ τὸ Θόδωρο στὴν ἐλιά περιμένοντας τὸν
καφί. Ἡ μάννα τοῦ ξύπνησε κι αὐτὴ καὶ ντυνότανε
μέσα...

— Ξέρεis, ὁ Κώστας εἶναι στοῦ γιαιοῦ ἀπ' τὸ
πρωῒ, δὲν ἀνταμώθηκατε στὸ Λουτράκι;

— Δὲ βγήκα τὸ πρωῒ σηκώθηκα μὲ πονοκέφαλο
κ' ἔμεινα στὴν κάμαρά μου νὰ συχάσω. Πῆρα ραι-
νασέτινη καὶ σάν εἴμαινε τὰ πόγγεμα καλύτερα ἔπια-
σα τὰμάξι καὶ νάμει!

— Μπεάβο, κύρ Θόδωρε, μπεάβο! φώναξ' ἡ
μάννα τοῦ Γιάννη, βγαίνοντας μὲ κέφι, παρᾶξενο
πράμα γιὰ κείνηνε ὕστερ' ἀπ' τὸν ὕπνο! — Ἐγγλέ-
ζος σωστός στὸ λόγο του! Εἶπε νὰ φέρῃ τὰμάξι
στὶς τέσσερις, τῶρε στὸ λεπτὸ, λὲς καὶ φοβήθηκε

— Ξέρεis, κύρ Γιάννη; θελ' ἡ μάννα μ' νὰ
μοῦ σφάξῃ τὴν κότα, τὴ Σταχτοπούτα μου...

— Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἔγινε τόσο πατιρντὶ καὶ δὲ
μᾶς ἀφήσατε νὰ συχάσουμε;

Ὁ κύρ Γιάννης; ξεροτεντωνότανε καὶ χαμου-
ριότανε, πρᾶμα πὸν δὲν κολάκεψε καθόλου τὴ Μα-
ριώ, πὸν περιμενε νὰ βρῇ τὸ δικὸ της. Τὸν κοίταξε
καλὰ καλὰ παραπονεμένη...

— Δὲ μὲ λυπάσαι, τὸ λοιπὸ, κύρ Γιάννη; Πιδ
καλὸς εἶν' ὁ κύρ Θόδωρος!

— Ἀμ' τί νὰ σὲ λυπηθῶ, βρε παιδί μου! Ὁ-
λες τίς κότες δὲν τίς σφάζετε;

— Νά! μὰ τέτοια κότα; εἶδες κι ἄλλη τέτοια;

— Χυσέ μου, βρε Μαριώ, νὰ πλυθῶ κ' ὕστερα
τὴ βρίσκουμε τὴν ἱστορία τῆς κότας... Νὰ μοῦ κάνῃς
κ' ἓνα καφέ γιατί τὸ κεφάλι μου εἶναι καζάνι!

— Στάσ' νὰ σ' φέρω κρύο νερὸ...

— Περιμένω — τοῦπ' ὁ Θόδωρος κοροϊδευτικά —
πότε θὰ μοῦ κάνῃς τὴν μεγάλη χάρη νὰ μὲ κοιτάξῃς!

— Ἐδῶ εἶσαν, Θόδωρε; Ἐχεῖς ὥρα;

— Φαίνεται, γυαλιά σου χρειάζονται...

— Εἶδα τὴν ἀμαξία καὶ δὲ θυμήθηκα τὸ γλέντι
μας, τὸ πιστεύεις; τόσο ζαλισμένος εἶμαι!

— Ἀρχίσα καὶ φοδᾶμαι πῶς ἄδικα ἔπιασα τὰ-

ΑΠΟ τὰ τελευταία στρατιωτικὰ γυμνάσια ἀποδείχτηκε δλοφάνερα πὼς ἂν καμιά μέρα ὁ στρατός μας ἀναγκαστῇ νὰ πολεμήσει, θάχει νὰ κάνει μὲ ἐνὸς ὀχτρούς: μὲ τοὺς Βουλγά- ρους, νὰ ποῦμε, καὶ μὲ τὴν ἐπιμελητεία του. Κι ὁ δεύτερος ὁ χιτρός θάβει τρομερότερος ἀπὸ τὸν πρῶτο, ἀφοῦ σὲ γυμνάσια ποὺ γινήκανε δυὸ δρασκαλιῆς τόπο δὲ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἄφισαν τοὺς ἐφεδρὺς νὰ λιμάξουν τὸ ψωμί καὶ νὰ μὴν ἔχουν ποῦ νὰ κοιμηθῶνε τὴ νύχτα.

Δὲ λειποταχτοῦνε μερικοὶ ἀξιωματικοὶ μας τοῦ Οἰκονο- μικοῦ νὰ πάνε στὸ Βουλγαρικὸ στρατὸ καὶ νὰν τὰ καταφέ- ρουνε νὰ καταταχτοῦνε σ' αὐτόνε, παίρνοντας ἀπάνου τοὺς τίς φροντίδες ποῦχουνε σήμερα στὸν Ἑλληνικὸ στρατό;

Μεγαλύτερη δούλεψη καὶ συντραμὴ ἀπὸ αὐτὴν δὲν μποροῦμε νὰ προσφέρουμε γιὰ τὴν ὥρα στοὺς φίλους μας τοὺς Τούρκους.

ΠΙΟ δίκαια θὰ φερνότανε ὁ Διάδοχος ἂν, ἀντὶ νὰ κα- τηγορήσει γιὰ ἀφιλόξενους τοὺς Μενιδιάτες καὶ τοὺς ἄλ- λους χωριάτες τῆς Ἀττικῆς, χτυποῦσε κατακέφαλα μὲ ἔργα καὶ μὲ λόγια τὴν περιφρημὴ αὐτὴ ἐπιμελητεία ποὺ ἀποδεί- χτηκε ἀμελέστατη.

Γιατὶ νὰν τὰ ζητάμε ὅλα ἀπὸ τοὺς χωριάτες, ποῦ τὸ κάτου κάτου τοὺς συνειθίσταμε νὰ θαρροῦνε γιὰ μεγάλο ὄχ- τρώ τους τὸ Κράτος, ποῦ τοὺς ξαπολύει καθημερινὰ καταπά- νου τους τοὺς χωροφύλακες, εἰσπράχτορες καὶ λοιποὺς κοτ- τοφαγάδες του;

Οἱ ἐφεδρὺς ζητήσινε ἀπὸ τοὺς χωριάτες μονάκι. Μὰ μόνη τὴ λέξη νάκούσει ὁ χωριάτης τὸν πιάνει σύγκρουσ καὶ διπλαμπαρώνει τὴν πόρτα του.

Σοῦ λένε, ἔπρεπε οἱ Μενιδιάτες ἀπὸ πατριωτισμὸ κτλ. Μὰ ποῦ ἄλλου τὴν εἶδανε τὴν πατρίδα παρὰ στὸ χωροφύλα- κα, στὸν εἰσπράχτορα καὶ στὸ Βουλευτὴ— σὲ τρία δηλ. κου- μάσια ποῦ σὲ κάνουνε νὰ σιγαίνεσαι ἀκόμα καὶ τὴ λέξη πατρίδα;

ΕΔΡΑΣΕ τρομερὰ στὴν ἐκδρομὴ τῆς Πόλης ὁ κ. Πα- παμιχαλόπουλος, καθὼς μαθαίνουμε μὲ χαρὰ καὶ τὸ γράφου- με μ' ἐθνικὴ περηφάνεια. Ἐβγαλε ἀμέτρητους λόγους, ἡ- πια ἀμέτρητα σερμπέτια, κάποιον ἀμέτρητα σιχαρέτα, ἔκα- με ἀμέτρητους τεμενοδες... καὶ ἡ Πόλι δική μας.

Καὶ πετώντας τὸ σκούφο μας στὸν ἄερα, τραγουδαμε στὴν ὑγεία του μιά στροφὴ ἀπὸ κάποιον τραγουδάκι ποῦ τυ- πώθηκε τὴν περασμένη Τετάρτῃ στὴν «Ἀκρόπολη».

Μ' ἓνα ἄλλο ταξιδάκι

θὰ νὰ πάρω καὶ τὴ Θράκη,

καὶ ἂν πάω στὴ Γαλλία,

πάει κ' ἡ Μικρὰ Ἀσία!

μὴ φύγουμε! Ἄν εἰσούνε σύ, Γιάννη μου, θάλεγες στὶς τέσσερις καὶ θὰ τῶφερνες στὶς ἑπτὰ... ψέματα;

— Θαρρῶ δὲ σὲς τόκανα πολλές φορές...

— Ὅχι παιδί μου!... Ποῦ καὶ ποῦ!

— Καθὼς βλέπω, κυρά μου, εἶπ' ὁ Θόδωρος, δὲ θὰ φύγουμε οὔτε στὶς πέντε κι ἔδικα τῶφερα τὰ μᾶξι στὶς τέσσερις...

— Βρὲ παιδί μου, μπορούσαμε νὰ φύγουμε μὲ τέτοια ζέστη; ἂν ἂν εἶναι νὰ κάνουμε διασκέδαση μὲ βαλάντωμα, δὲν κάθουμαι καλὴτερα στὸ σπιτά- κι μου;

— Ἐτσι χιτὲς ἀποφασίσαμε, ἔτσι τόκανα!

— Δὲ φταῖς ἐσύ, παιδί μου, οὔτε γώ! Καθα- ρὰ σὰς τῶπα δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ φύγουμε στὶς τέσ- σερις! Τὸν πιάλουνε τὸ Γιάννη μου οἱ νευρικές φύ- ριες καὶ λέει ὅ,τι θέλει...

— Σὰς φέρνω ἓνα καφέ θερικιλίτικο, τεφαρίκι: πρᾶμα! εἶπ' ἡ Μαριὼ χαμογελασμένη, φέρνοντας τὸ δίσκο μὲ τοὺς κερπίδες,

— Τί ἄκουα μέσα, Μαριὼ μου; Θένε νὰ σοῦ σφάξουν τὴν κοτούλα σου;

— Εἶδες ἀδικία, κυρά Σεβαστή μ'; κι ὁ γιό- κας ἀπὸ δῶ δὲ μ' τὴ λυπήθηκε, τὴν κακομοίρα, μόν' μὲ γελοῦσε!

ΑΣ' ΤΑ ΤΩΡΑ!

1

Τί μ' ἐρωτᾷς τὰ βάσανα πῶχω περάσει,
Γιὰ σὸν γιατρόν ποῦ τὴν ἐγχείρησιν ἐτοιμάζει
Τὴν ἀντοχή μου τὸ ματάκι σου ξετάζει;
Βάρα γερά! Ὁ, τι σπάση μέσα μου θὰ σπάσῃ.

2

Τί μ' ἐρωτᾷς τὰ βάσανα πῶχω περάσει,
Ἀφοῦ τὸ νέο τὸ βάσανο μ' ἀποτελεῖται;
Κέρα σὴ μέθυση καρδιά μου νὰ ξεράσῃ
Κ' ἡ γλώσσα μου ἡ τραβιλή ἄς μὴν πῇ ποτὲ πιά:

«σώνει!»

ΒΑΣΗ—ΛΑΚΗΣ

Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ Εἰκοσιένα συντελεῖ- ται ἀδιάκοπα, γοργὰ μάλιστα, ἡ ἐνοποίησης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἡ ὅποια συγκύψατα ὑπὸ τὸν κά- ματον τῶν αἰώνων καὶ ἐξαγνισθεῖσα διὰ μακρῶν δουλείας, διεκδικεῖ σήμερα πάλιν εἰς τὸν κόσμον τὴ θέσιν δρώσης κοινωνίας. Ἡ ἱστορία, ὅσον ἀχανὲς καὶ ἂν εἶναι, δὲ μᾶς παρέχει δυστυχῶς— ἡ καὶ εὐ- τυχῶς— βάσεις ἐπαρκεῖς πρὸς συναγωγὴ νόμων ἀ- σφαλῶν τῆς γενέσεως, τοῦ βίου καὶ τοῦ θανάτου τῶν λαῶν. Γι' αὐτὸ καὶ μένει ἀκόμα ἄλυτο εἰς τὴν κοινωνιολογίαν τὸ ζήτημα ἂν ἡ κοινωνία ὑπόκειται, ὅπως καὶ τὰ μέλη τῆς, εἰς τοὺς βιολογικοὺς νόμους τῆς γενέσεως, τοῦ δι' ἐξελίξεως βίου, καὶ τοῦ θα- νάτου, ἢ ἂν ἰδιόρρυθμον ἀποτελεῖ ὄργανισμὸ (1). Ἐ- μεῖς παρατηροῦμε μόνον ὅτι τὴν ὑπαρξὴν τοῦ κοινο- νικοῦ ὄργανισμοῦ διακρίνει ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴν τοῦ βιο- λογικοῦ κάποια συνεκτικὴ συνείδησις, ποὺ εἶναι καὶ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἠθικοῦ ἀπαραίτητο στήριγμα.

Συγκεκριμένως ὅμως τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἡ ἐ- ξελίξις εἶναι σαφὴς καὶ εὐκολονόητος.

Μετὰ τοὺς νικηφόρους ἀγῶνας κατὰ τῶν λαῶν τῆς Μικρῆς Ἀσίας, ἡ Ἑλλὰς λαβαίνει μονομιάς πλήρη συνείδησιν τῶν δυνάμεων τῆς καὶ δημιουργεῖ μὲ θαυμαστὴ γοργότητά τὸν πολὺμόρφον ἐκείνον πο-

1) Βλ. Schaffle, «Abriss der Soziologie», 1906, σελ. 10 κέξ.

λιτισμὸν, ποὺ ἀπαρτίζει τὴν πολυτιμώτερη τοῦ γέ- νους μας παρακαταθήκη. Ἀλλὰ τὴν ἀκμὴ τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν παρακολουθοῦν πάντοτε ἡ πολυτέλεια καὶ ὁ ῥαθυμὸς βίος, ποὺ εἶναι τῆς κοινωνικῆς ἀκολασίας καὶ διαφθορᾶς αἰτίαι. Καὶ ἔ-τσι βλέπουμε εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Ἀριστοτέλη φα- νερὰ συμπτώματα κοινωνικῆς καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐθνικῆς καταπτώσεως: νόσον τῶν πόλεων ἐν τῷ πολιτεύεσθαι δωροδοκούντων καὶ διαφθειρομένων ἐπὶ χρήμασι... καθ' ἡμέραν ρεφθύνων καὶ σχολῶν... πολλὴν καὶ ἄκαιρον ρεθυρίαν... ἐγωισμόν... ἀνώ-λειαν τῆς ἐλευθερίας παρὰ τοῖς πλήθεσιν» (2). Αὐ-τὴ ἡ χαλαρὰ κατάστασις ἐπέτρεψε στὸν Φίλιππον νὰ ἐγκαθιδρύσῃ στὴν Ἑλλάδα τὴ μακεδονικὴ ἡγεμο-νία κ' ἐπροκάλεσε κατόπιν τὸν ρωμαϊκὸ ζυγόν. Μὲ τὴ ρωμαϊκὴ κατάντησιν ἔγινε χωρὶς ἀμφιβολία με-τάγγισις τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ προα-γωγὴ του, ἂν καὶ πολλοὺς αἰῶνες ἀργότερα.

Σχεδὸν τετρακόσια χρόνια ἡ Ἑλλὰς, ὡς δρώσα κοινωνία, ζῇ βίον ἀφανοῦς ρωμαϊκῆς ἐπικρατίας ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν κατακτᾷ τὸν κατακτητὴν, ἔως δ' οὗ τοῦ 324 μ. Χ. κατακτᾷ καὶ τὸ θρόνον τοῦ ρωμαϊ-κοῦ κράτους. Τὸ κράτος ὅμως αὐτὸ τοῦ Κωνσταντι-νου δὲν εἶναι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀναγέννησις. Ἡ τέχνη, ἡ ποίησις, ἡ φιλοσοφία, ἡ ἀγάπη τῆς πο-λιτικῆς ἐλευθερίας, ἡ βαθεῖα ἐπίδρασις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν τυχῶν τῆς ἀνθρωπότητος, ὅλα αὐτὰ ἐσθύστηκαν μὲ τὴν ἥττα τῆς ἀρχαϊκῆς ἡμο-σπονδίας. Ὅπως ὀρθὰ λέγει ἓνας Κερκυραῖος σοφός, τὸ πρωτότυπον ἑλληνικὸ πνεῦμα εἶχε συναπεθάνει μὲ τὸν Θεόκριτον (3). Καὶ ἐνῶ ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς ἔθυσεν εἰς τὸν θεὸν τῆς Ἀνάγκης, εἰς τὴν Κωνσταντινου-πολιν λατρεύεται ὁ θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀγάπης.

Ἀλλ' ἂν εἰς τὴν Κ'πολιν δὲν ἀνευρίσκουμε τὰς ἐνδόξους ἀναμνήσεις τῆς κλασικῆς Ἑλλάδος, χρω-στοῦμε ὅμως εἰς αὐτὴν ἑλλήν πολυτίμη κληρονομίαν, τὴν ἰδέαν τῆς εὐρείας ἐθνικότητος, τῆς μεγάλης πα-τρίδος, ποὺ εἶναι γέννημα καὶ θρέμμα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τὸ βυζαντινὸν κράτος, ποὺ ποτὲ δὲν εἶδε ἐξ ἑθ-νικῆς ὑπόστασιν, σπαρασσόμενο ἀπὸ ἐσωτερικὰς διενέ-ξεις, διαρκῶς διαιρούμενον καὶ πάλιν ἐνούμενον, ἔσσυε τέλος ἐναντίον τοῦ τῆς ἐπιθέσεως τῶν γειτόνων λαῶν. Ἐπειτ' ἀπὸ τὴν ἐφήμερην εὐημερίαν ποῦ τοῦ

2) Δημοσθένης περὶ τοῦ στεφάνου 45.

3) Ὁ Ἰάκωβος Πολυλάς, στὴ μελέτη του «Διονύσιος Σολωμός», III.

— Δὲν εἶχα τότε κέφι, καὶ μὲν Μαριὼ, νὰν τὴν κλάψω!... Γώρα ὅμως σπαθὶ καὶ μαχαίρι γί- νουμαι, νὰ μὴν πάθ' οὔτε τὸ πτερό της! Νά!

— Πὲς τῆς μάννας σου, κόρη μου, νάρθῃ...

— Ἐρεῖς—εἶπ' ἡ κυρία Σεβαστή σὰν ἐφυγ' ἡ Μαριὼ θάμα εἶναι ἡ καλοσύνη κ' ἡ φυσικὴ εὐγέ- νεια αὐτοῦ τοῦ κοριτσιοῦ. Ὅλοι τοῦτ' οἱ χωριάτες τὰ χτυπᾶνε τὰ ζᾶ τους καὶ τὰ κακομεταχειρίζον- ται: τὸ σφάξιμο δὲν τῶχουνε γιὰ τίποτες, ἔτσι, λένε, τῶδωτε ὁ Θεὸς νὰ σφάξουμε τὰ ζωντανὰ γιὰ νὰ ζοῦμε· ἡ κοπέλλ' αὐτὴ ξεχωρίζει μέσα σ' ὅλους, λές κ' εἶναι καμιά βασιλοπούλα τοῦ παραμυθιοῦ, ποῦ ἔπεσε νὰ γενῇ βοσκοπούλα! Τῆνε βλέπεις καὶ στή- νει καυγὰ σὰ χτυπήσῃ κανέναν τὸ σκυλί της ἢ τὸ γαϊδάρο· μεγάλη φασχρία γίνεται σὰ ζητήσουνε νὰ σφάξουν κότα καὶ βάνει ὅλα της τὰ δυνατὰ νὰ τὸ μπόδισῃ: σὰ δὲν τὸ κατορθώσῃ, φεύγει μακριὰ νὰ μὴ δῇ τίποτα! Δὲν εἶναι παράξενα τέτοια αἰσθήματα γιὰ μιά χωρική;

Ὁ Γιάννης κοίταξε καλὰ καλὰ τὴ μάννα του, χαμογελασμένος, γεμάτος καμάρι, ποῦ παινέθανε τὴ φιλενάδα του, κι ὅσο τὸν ἔβλεπε ὁ Θόδωρος θυμό-τανε τὰ λόγια τοῦ γιατροῦ, ποῦ κρινε πάντα ψυχρὰ τὰ πράγματα: Πῶς δὲ φοβότανε καὶν' ἡ μάννα, ζυ-

πνὴ γυνίκα καὶ φρόνιμη, νὰ μὴ βλάψουν τὸ παιδί της τέτοια παυνέματα; Δὲν μπορούσε, τάχα, νὰ σηκωθῇ μιά μέρα νὰν τῆς πῇ: «μάννα ξελογιστή-κα! Εἴτανε χωριάτισσα, μ' ἡ γλυκιά σὰν τὸ μέλι, καλὴ σὰν Παναγιὰ, βγενικὴ σὰ βασιλοπούλα: μο-ναχὴ σου δὲν τῶλεγε, μανούλα μου; ἂν' τὸ Θεὸ εἴτανε νὰ τὴν πῇς νύφη! Σὰ δὲν τὴν πῇω, πε-θαίνω, μάννα μου!... Κ' ἡ μάννα τότε θὰ φανῇ ζυπνὴ καὶ φρόνιμη... δὲ θὰ πῇ τὸ ναί, γιατί θὰ βλέ-πῃ τὴ βασιλοπούλα... κουκουβάγια!... Ἀπ' τίς τσέ-ψες αὐτῆς τότεν ξεσπᾷ ἡ φωνάρα τῆς Σταθίνης.

Ρεζιλ' θὰ γενοῦμε, μὲ τὸ βρωμοπούλι, πα- νάθεμα τὰ μυαλά σ' ναί!

Δὲ μοῦ λές, κυρά Σταθίνη, γιατί θές νὰ σφάξῃς τὴν κότα τῆς Μαρίας;

— Γιατὶ ἐμ' δὲ γεννάει, ἐμ' γρουτούζα εἶναι! Πδάει, κερά Σεβαστή μ' τίς κότες καὶ λαλάει σὰν πετεινά;

— Γι' αὐτό; ἂν εἶναι κοίτα, καὶ μὲν, νὰ σφά- ξῃς τέτοια κότα, κοίμα κι ἔδικο!

— Μπράβο, κυρά Σεβαστή μ', μπράβο!—φώ- ναζ' ἡ Μαριὼ, χτυπώντας τὰ παλαμάκια...

— Γώ νὰ σοῦ πῶ, κερά Σταθίνη, τί νὰ κί- νῃς... νὰ σφάξῃς ὅλες τίς ἄλλες κότες σου γιὰ νὰ